

Filips de Goede door Rogier van der Weyden. © rr

VRAAG 1 | Welk boek van 2019 was voor u het hoogtepunt van het jaar?

Gaea Schoeters
Journalist en auteur

- 1 | 'Mijn verhaal is het verhaal van drie bedriegers.' Met die intrigerende zin eindigt het openingshoofdstuk van *De patiënten van dokter Garcia* (Signatuur) van **Almudena Grandes**, een breed opgezette roman over een smokkelnetwerk dat hooggeplaatste nazi's na de Tweede Wereldoorlog naar Spanje helpt te ontsnappen. Niets zo fascinerend als delven in de geest van personages die in naam van het Kwade vol overtuiging doen wat zij voor het Goede houden.
- 2 | 'Ik kijk wat me met walging en angst vervult altijd recht in de ogen.' En dus richtte **Sébastien Van Malleghe** zijn camera op dat waar we het liefst van weggijken: de dood. In Mexico City sterven elke dag 450 mensen: aan vervuiling, verkeersongevallen en misdaad. Van Malleghe zocht ze op in mortuaria en op begraafplaatsen, en keek toe hoe ze werden gebalsemd en gecremeerd. Zijn *Mexican Morgues* (Photopaper) herinnert ons eraan dat we in de dood allemaal gelijk zijn: niet meer dan een 'tijdelijk depot.' Waar Van Malleghe ons wijst op wat we zijn, houdt **Behrouz Boochani** ons in *Alleen de bergen zijn mijn vrienden* (Jurgen Maas) een spiegel voor van wat we doen. Hij schreef dit boek op Whatsapp, in het detentiecentrum waar Australië zijn vluchtelingen 'opbergt'. Twee bijzonder ongemakkelijke boeken, en net daarom must-reads.
- 3 | *Vrolijke verwoesting* (De Bezige Bij)! Het absurdistische gruweluniversum van **Delphine Lecompte** is gefundenes fressen voor een filmmaker op zoek naar een uitdaging — als hij of zij zich niet verslikt in de gitzwarte humor. Deze wonderde wereld, bevolkt door personages als de bedeeste zeepzieder en de ongeletterde jongenshoer, schreeuwt om een visualisering die even virtuoso, waanzinnig en onvatbaar is als Lecomptes gedichten.

Geert Sels
Redacteur cultuur

- 1 | Als een inslaande komeet kwam **Robin Robertson** in mijn leven. In *Hier maak ik mijn stad* (Querido) voert hij een stemmenspel op uit het bewustzijn van één figuur. Kuldig weeft Robertson observaties en herinneringen door elkaar, en slaagt er ook nog eens in ze aan de leiband van een verhaal te laten lopen. Met een precieze pen en een hoogsensitief waarnemingsvermogen beschrijft hij rauwe rurale tafereelen, gruwelijke oorlogservaringen en het harde leven uit de onderbuik van Los Angeles. Hoe bestaat het, dat iemand de gruwel met zoveel schoonheid kan vatten? Wie heeft ooit, behalve schilders, alle gradaties van licht zo accuraat weergegeven? Dit is een meesterwerk.
- 2 | **Takls Würger** is 34 en redacteur bij *Der Spiegel*. Het grondig historisch onderzoek dat hij voor zijn tweede roman *Stella* (Signatuur) deed, loopt de vertelkunst niet in de weg. Terwijl zijn hoofdpersonage door de pagina's wervelt, slaagt hij er lang in haar mysterie intact te houden. In strakke zinnen, soms ietwat te geformateerde hoofdstukken, leidt hij de lezer met veel beheersing naar de onthutsende finale. Een talent.
- 3 | Verfilm *Grand Hotel Europa* van **Ija Leonard Pfeijffer** maar. De kleurrijke figuren, de gedreven betogen, het scala aan sentimenten en de waaiert aan locaties leveren stof te over. Zeer benieuwd hoe die stomende seksscène op de wc, waarvoor het woord 'potsierlijk' geschapen is, er zou uitzien. Mag het ook een theatraalizing zijn? Dan kies ik voor *Hier maak ik mijn stad* met Guy Cassiers als regisseur. Niemand is zo vijfvingerig als hij om met stemmen en licht een verbeeldingswereld op te roepen.

Katrien Steyaert
Freelancejournaliste

- 1 | Het is lastig kiezen, maar ik was onder de indruk van *Op aarde schitteren we even* (Hollands Diep). Daarin schetst **Ocean Vuong** op een poëtische, harde en volstrekt persoonlijke manier zijn jeugd bij zijn Vietnamese moeder, die PTSS en losse handen had. Veel klassieker, maar ook intrigerend, is *Zwarte schuur* (Atlas Contact) van **Oek de Jong**, een levendig, aftastend portret van een getroebleerd kunstenaar. En niet te vergeten: de kinderopzie. Die is springlevend, bewijzen onder andere **Edward Van de Vendel** en **Martijn van der Linden** met *Wat je moet doen als je over een nijlpaard struikelt* (Querido) en **Ted van Lieshout** met *Ze gaan er met je neus vandoor* (Leopold). Respect voor zoveel frisheid.
- 2 | Heb ik zelf nog niet de volle aandacht kunnen geven, maar wil ik absoluut uitlezen: *Herinneringen aan de toekomst* (De Bezige Bij) van **Siri Hustvedt**, *Vallen is als vliegen* (Querido) van **Manon Uphoff** en *De jongens van Nickel* (Atlas Contact) van **Colson Whitehead**.
- 3 | Zelden vind ik boekverfilmingen even overtuigend als het origineel, maar waarom geen tweede reeks over Olive Kitteridge, het dwarse hoofdpersonage van **Elizabeth Strout**. *Opnieuw Olive* (Atlas Contact), het boek dat ze dit jaar uitbracht, is zo bij mij blijven hangen dat ik op z'n minst nieuwsgierig ben naar een vervolg op de Netflix-miniserie *Olive*. Die is geïnspireerd op Strouts boeken, en heeft in de hoofdrol de al even onnavolgbare Frances McDormand. Of doe mij anders maar een bingewatch-versie van *De Bourgondiërs* (De Bezige Bij) van **Bart Van Loo**, met evenveel budget en oog voor detail gemaakt als *The crown*.

Bart Sturtewagen
Hoofdcommentator DS

- 1 | *Grote verwachtingen* (Atlas Contact) van **Geert Mak**. Omkijken in verbijstering over wat er, twee decennia later, is geworden van de euroforie bij de eeuwwisseling.
- 2 | *1942. Het jaar van de stilte* (Pelckmans) van **Herman Van Goethem**. Dag na dag, van 1 januari tot 31 december, schuiven subtiel de krijgskansen en met hen de berekening van wie moet leven in onzekere tijden. Een beklijvende confrontatie met de vraag: wat zou ik hebben gedaan?
- 3 | *De Bourgondiërs* (De Bezige Bij) van **Bart Van Loo**. Bij voorkeur met Peter Greenaway als regisseur, voor de opulente banketten en de oogverblindende kostuums.